

PRACTICE

Preventing Radicalism through Critical Thinking Competences

PRACTICE WEBINAR

Kan tværfagligt samarbejde fremme børns trivsel?

Anna Schultz Frederiksen, Psykolog.

PROGRAM

- Baggrund
- Hvad ser vi? - Mistrivsel i den inkluderende folkeskole
- Hvad gør vi? - Hvordan fremmes børns trivsel i det tværfaglige samarbejde?
- Udviklingspunkter i det tværfaglige samarbejde
- Spørgsmål

OM ANNA

- Autoriseret Psykolog i Børne- og Ungerådgivningen i Helsingør (PPR)
- Målgruppe: Børn og unge fra 0-18 år, der er i mistrivsel
- Funktioner:
  - Udredende: Kognitive testninger, observationer i daginstitution/skole, samtaler med barn og forældre m.m.
  - Intervenerende: Forældrerådgivning, kortere behandlingsforløb
  - Konsultative: Sparring og supervision med pædagoger og lærere, tværfagligt forum-møder, undervisning

Systemisk og løsningsfokuseret tilgang

- Problemer opstår og vedligeholdes i barnets kontekster – ikke indeni barnet
- Børn udvikler sig i og tilpasser sig samspillet med deres omgivelser
- Derfor skal løsningerne også findes i og med barnets nære omgivelser

”Børn, der kan opføre sig ordentligt, gør det”.

Psykolog Ross Greene: Det eksplosive barn

MISTRIVSEL – HVAD SER VI?

Den inkluderende folkeskole rummer:

Børn med neurologisk funderede diagnoser (specialskolebørn)

Børn med (forbigående) emotionelle problemer

Børn med indlæringsvanskeligheder (specialklassebørn)

Børn med flygtningebaggrund, der ikke taler dansk

Socialt udsatte børn

”Almindelige” børn

MISTRIVSEL – HVAD SER VI?

- Komplekse undervisningssituationer på grund af meget heterogene elevgrupper
- Mange børn med særlige behov, der kolliderer
- Lærerne bliver stressede og føler sig utilstrækkelige, når de skal jonglere mange individuelle handeplaner på én gang

MISTRIVSEL – HVAD SER VI?

”Jeg har 25 elever, heraf”:

Tre med **generelle indlæringsvanskeligheder**

To med **autisme**

Tre **flygtningebørn**, der vistnok er lidt traumatiserede, og ikke forstår dansk

Fire med et enormt **temperament**

Én, der bare er **skide irriterende**

To, som jeg venter på at psykologen sender videre til **psykiatrien**

Tre med **ADHD**

Fem, der er **dårligt opdragede**

En kollega, som er **totalt forvirret**

Og alt for lidt tid...

DET TVÆRFAGLIGE SAMARBEJDE

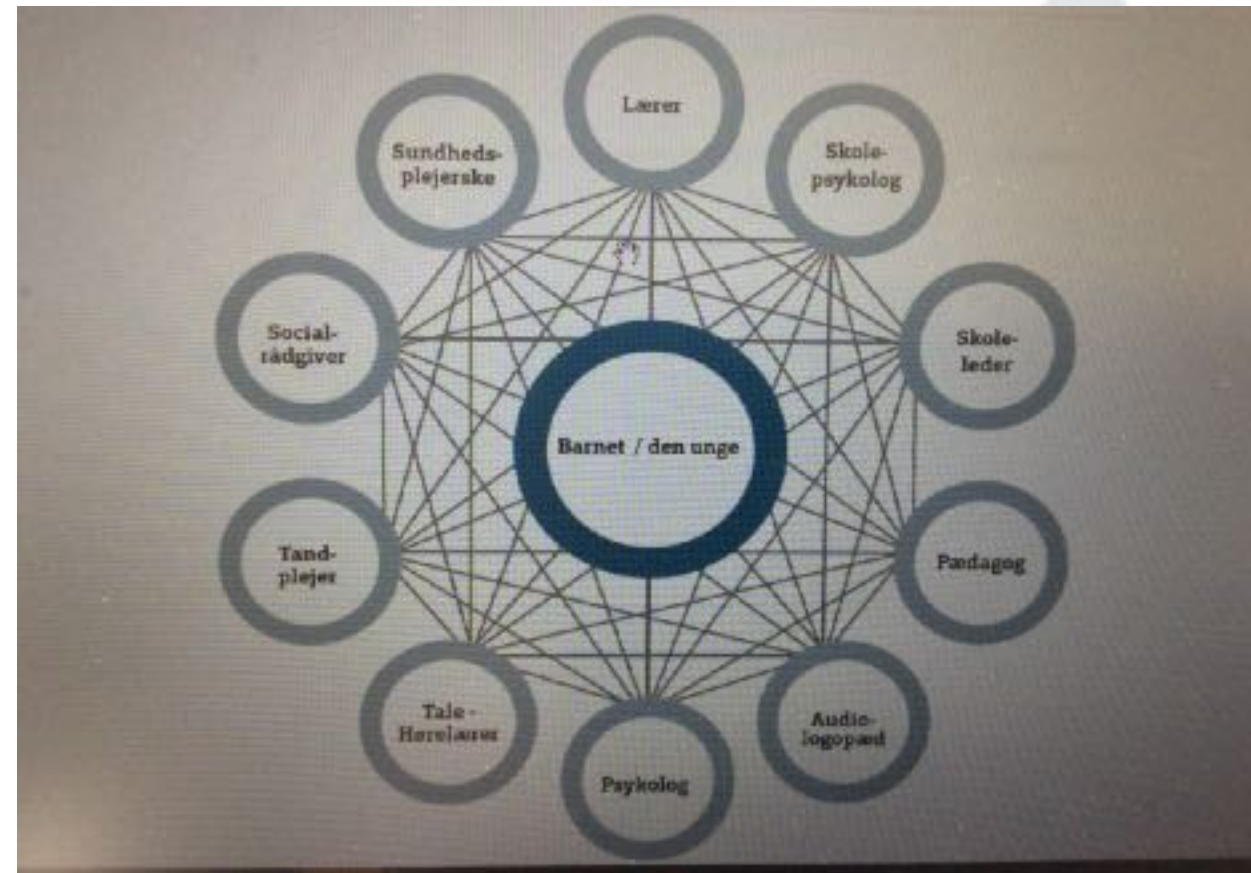
- **Tværfaglige indsatser:** Forældre, lærerteam, skoleleder, LKT-pædagog, psykolog, tale-hørekonsulent, læsevejleder, socialrådgiver, UU-vejleder, børnepsykiatrien, fysioterapeut, flygtningekonsulent, SSP
- **To centrale komponenter for at lykkes:**
  - **Koordineret samarbejde – relationel koordinering**
  - **Løsningsfokuserede handleplaner (frem for problemfortællinger)**

DET TVÆRFAGLIGE SAMARBEJDE

Relationel koordinering

(Psykolog Jody Gittell)

- Tovholder på den tværfaglige indsats
- Fælles viden og mål
- Hyppig, rettidig og problemløsende kommunikation

DET TVÆRFAGLIGE SAMARBEJDE

LØSNINGSFOKUSEREDE HANDLEPLANER:

- Brug tid på at opnå en fælles forståelse af problemet - MEN: Pas på med at give for meget fokus til problemfortællingerne.
- Fælles mål for indsatsen:
  - **SMART-mål:** Specifikke **M**ålbare **A**traktive **R**ealistiske **T**idsbestemte
- Alle går fra mødet med en veldefineret opgave (Vibe Strøier)
- Komplekse problemer kræver ikke altid komplekse løsninger, men KONTINUITET.

DET TVÆRFAGLIGE SAMARBEJDE

- **Kompenserende metoder** som en nødvendig del af hverdagen i et inkluderende læringsfællesskab
- Metoderne skal rettes imod **eksekutive vanskeligheder**: Arbejdshukommelse, overblik, impulsstyring, opmærksomhedsstyring, udholdenhed, initiering, planlægning m.m.
- Lærerne kender ikke nok til disse metoder - det er et behov, der er opstået som følge af målet om inklusion. Mange efterspørger mere viden om dette på uddannelsen.

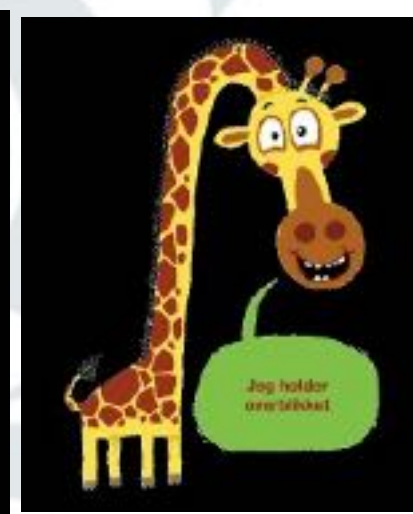
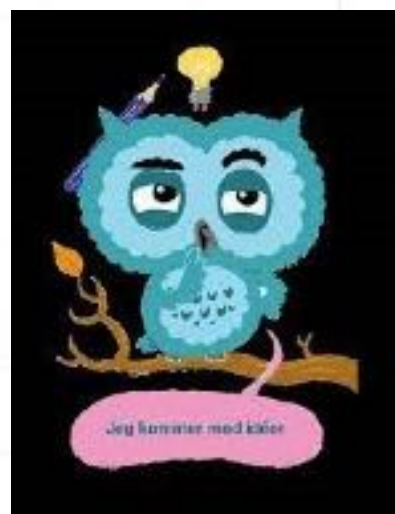
Indsats	Beskrivelse	Er det noget for os?		
		Ja	Nej	Evt senere
Den relationelle dimension	Hvad kan vi arbejde med relationelt og socialt?			
Spejling	Konfliktforebyggelse ved at sætte ord på elevens følelser og udfordringer. Eleven føler sig mere hørt og forstået. "Jeg kan se det er svært for dig lige nu"			
Afledning	Konfliktforebyggelse ved at henlede elevens eller klassens opmærksomhed på noget andet væk fra konflikten			
Bevare roen som voksen	Være rolig og neutral, når man korrigerer adfærd og konflikthåndterer. Afholde sig fra at blive vred og skælde ud			
Individuelle mestringsstrategier	Finde en personlig plan for svære situationer sammen med eleverne. En opskrift på hvad eleven kan gøre, når det sker. Fx "Peters plan for vrede"			
Øve sig på konflikter i fredstid	Lade eleverne lege med hvordan man kan håndtere en konflikt. Fx rollespil og bruge ommere - "vi spoler lige tilbage og prøver igen"			
Små voksenopgaver	Give eleverne små strategiske opgaver af voksen karakter for at styrke selvværd, involvering og tillid. Fx hjælpe med materialer, holde øje med noget, stå for noget etc.			
Hemmelig ven	Alle elever får en hemmelig makker, som skal holde øje med alt det gode ved ham/hende og fortælle om det til klassemødet			
Klassemoder	Benytte møder til at skabe tid og rum for at tale om klassens udfordringer i fredstid. Alle får taletid. Alle er med til at komme med løsningsforslag og lave regler			

Tjekliste

til indsatser omkring inkluderende læringsfællesskaber

Indsats	Beskrivelse	Er det noget for os?		
		Ja	Nej	Evt senere
Den rammesættende dimension	Hvad kan vi arbejde med ift. strukturen og rammerne?			
Faste rutiner og forudsigelighed	Daglige/ugentlige rutiner i fast rækkefølge			
Visualisering af tiden	Bruge en timetimer eller en app der visualiserer tid			
Tæleting, tælerække	En fysisk ting der visualiserer tælerotten. En visuel og forudsigelig tælerække			
Visuel dagsorden	Dagsorden med billeder, der placeres synligt i klassen, gennemgås om morgenen og viser visuelt hvor langt I er nået			
Visuelle huskekort	Billeder, der placeres synligt i klassen og som der kan henvises til uden ord. Fx billeder om at være stille, huske at række hånden op			
Parkeringsplads	En visuel parkering af emner, så barnet kan se det ikke bliver væk. "Mia, jeg skriver lige ny hund her på parkeringspladsen og så kan vi tale om det, når der bliver tid"			
Klasseregler	Tydelige og visuelle regler for fællesskabet, som er udarbejdet sammen med klassen. Max 5 regler (kun de vigtigste)			
Træne sociale kompetencer i log	At øve sig i log på konfliktsituationer og sociale kompetencer. "Noah, du spiller at du gerne vil med i legen og Lea, du spiller den der tager ham med"			
Korte og konkrete beskeder	Kun et budskab pr. sætning. Gentag én til én for nogle			

RAMMESÆTTENDE METODER

- Dags - og lektionsplan med pictogrammer - dette for at imødekomme behovet for forudsigelighed og struktur
- Visuelle huskekort og individuelle pictogrammer
- "Fælles sprog" som stille tegn og andre non-verbale tilkendegivelser. Bidrager til tryghed og ro i fællesskabet.
- Anvisende sprog – undgå negationer, de overhøres ofte og den uhensigtsmæssige adfærd bliver derved forstærket.
- Træne rolige og strukturerede overgange - hjælper de børn, der har overbliksvanskeligheder
- Gentag beskeder for udvalgte elever
- Modellere adfærden - hvis man eksempelvis ønsker ro som fagperson, skal man være den første der hvisker, lister og har et roligt kropssprog.
- Ud fra en individuel vurdering kan der tilbydes kuglepude, elastik til stoleben etc. Kan aflede kropslig uro.

RELATIONELLE METODER

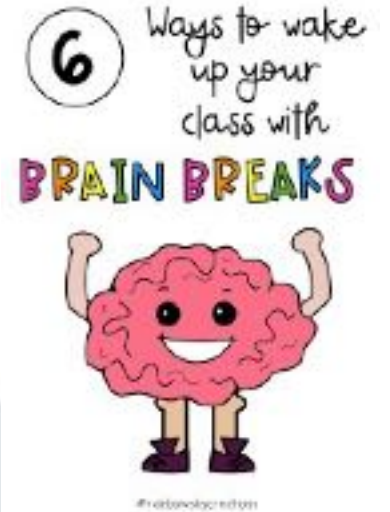

- Low arousal – vær opmærksom på affektsmitte
- Inviter og afled - kravtilpasning og nye muligheder
- Omsorgsetiske handlinger - nærværende, nysgerrig på barnets intentioner
- Italesæt positive forventninger fra positive erfaringer – hjælper barnet med at få øje på sine styrker
- Anerkend – kast lys på alt det der fungerer, *”det vi giver opmærksomhed får vi mere af”*
- Sociale historier (Carol Grey)
- Træning af sociale kompetencer gennem leg og rollespil
- Spejling og ”jeg-støtte”
- Mentalisering
- Relationskompetente handlinger (Louise Klinge)

DIDAKTISKE METODER

- Vær opmærksom på "zonen for nærmeste udvikling"
- Vær opmærksom på tiden i forhold til lange instruktioner og forklaringer.
Brug timetimer ved fælles gennemgang, herigennem bliver man som underviser opmærksom på, at tiden ikke overstiger elevernes mulighed for at mestre den fælles gennemgang
- Opgavereduktion – øg kvaliteten i indlæringen med færre opgaver, der forstås og konsolideres grundigere
- Brug af konkrete understøtter elevernes forståelse
- Giv flere hjernepauser – individuelle (pausekort) eller kollektive.
- Lav individuelle mestringsstrategier – *"når jeg bliver vred, skal jeg..."* *"Når jeg ikke kan koncentrere mig, skal jeg..."*
- Ved fælles instruktioner: Giv instruktion i max tre punkter. Lad eleverne gentage for makker = øve en hukommelsesstrategi.

MYGGEN OG SØHESTEN

Neuroaffektiv tilgang:

Myggen = Amygdala.
Aktiveres ved frygt - stress -
ubehag

Søhesten = Hippocampus
Central for indlæring og
hukommelse.

Når Myggen (amygdala) er
overaktiv, er barnets
forudsætninger for læring og
hukommelse nedsat.

EKSEMPLER PÅ TVÆRFAGLIGE INDSATSER

- Tværfagligt forum – et tværfagligt team drøfter børn, som der er bekymring for
- Indsatser, der giver lærere/andre professionelle og forældrene en fælles praksis:
  - Mind My Mind: Kognitiv adfærdsterapeutisk behandling af børn med angst, depression eller adfærdsforstyrrelser
  - Diamantforløb: Vredeshåndtering – fælles forståelse og håndtering af barnets vrede
  - Task force til skolevægning (projekt med VISO)

UDVIKLINGSPUNKTER I DET TVÆRFAGLIGE SAMARBEJDE

- Øget viden til fagpersoner, så de bedre kan håndtere de komplekse undervisningssituationer
- Kortere, hyppigere møder. Undgå statusmøder, hvor problemet drøftes bordet rundt. Hav fokus på mål/løsninger/justeringer
- Forandring tager tid – ”Det har vi prøvet, der virker ikke”. Afprøvning i 4-8 uger, før effekten vurderes
- At sikre kontinuitet og opfølgning i indsatserne. Hellere færre punkter, der udføres kontinuerligt og koordineres
- Implementering og drift af nye projekter/erfaringer – økonomi og tid
- Øget fokus på forældreinvolvering og fællesskaber uden for skoletid, fx sparringsgrupper

TAK FOR JERES OPMÆRKSOMHED!

Tid til spørgsmål...

asf07@helsingor.dk

Tlf. 49 28 27 94

